

A település története

Hozzáadta: Administrator
2007. szeptember 09. vasárnap 08:33
Utolsó frissítés 2007. szeptember 09. vasárnap 15:03

Legréggebbi emlékei az őzjabb kőkor őn. tiszai kultúra idejéből valók. A bronzkor kőzártszakaszának a kőzártszakasz kialakult hatvani kultúra szervesnyeleleteivel bizonyítja az ember itteni megtelepedését. A népvándorlás elsősorban a szarmaták mozgásának vannak emlékei.

A falu neve, mely feltehetően a Csány személynévvel szembeállítva, elpusztult az 1332. évi pápai tizedjegyzékben forrás. 1409-ben a Csányi család birtokait szerepeit, 1445-ben Chan-ként jelent meg.

1552-ben a török elűzte a lakosságot elmenekült a városba. Ekkor a település a hatvani szandzsák kezében volt, s török uralom alatt állt. 1623-ban Nagy Albert nádor birtokos nevet jegyezték fel, utána Borbálai Zsigmond Földviry György vette át a birtokot, 1641-től pedig a Mocsiryak, akiketől Vármosy István alispán vásárolt területet.

A XVII-XVIII. század birtokosai közé tartoztak a Horváth, a Kőrösi, a Holecz, a Csima, a Széchenyi, a Bertók, a Farkas, az Ordás, a Páldi, valamint a Jász család.

1701-ben Vay Ádám Ordás György Heves vármegye kuruc alispánja, továbbá a Fejérváry és Ráth család voltak a birtokosok. 1725-ben 3 család, a Vay, a Battlik és a Holecz családok maguk osztották fel a falut; ekkor már több állattartás és szántóvetés fejlődéséről majorsági volt a településen.

1729-ben Csány egyharmad részét császári adományként gróf Stahremberg kapta, akitől 1741-ben Grassalkovich Antal hatvani földesúr vásárolta meg, s ettől kezdve száz évig keresztül az ő volt a település egy része. 1770-ben Sina báróhoz került, majd a többi településről felaprították.

A falu teljes területét az 1770-es évek végére 4600 hold területet tettek mezőgazdasági használatra szántóterülettel, ebből 3660 holdon majorsági földmunkát alakítottak. 1848-ban 81 főlel és negyedtelkes jobbágyparasztot jegyeztek fel, a zsellérek száma ennek több mint kétszerese volt.

Az I. világháborúban Csány polgárai közül 282-en vettek részt, 10-en elesett, 49-en megsebesültek.

Csány a XX. század első felében, mint nagyüzem szerepelt a hatvani járásban. Későbbi években a Batta Emánuel tanya, Halász Aladár-tanya (Aladár), Kuhálya-tanya, Mácsár Bóla-tanya, Pethes-tanyák, Pusztacsány és az Agrária szőlőtelep. Lakásainak száma 1930-ban elérte a 4505 főt, a mezőgazdaság 10 év alatt 411 -en kelték el a gazdasági továbbfejlesztésük iskoláit. A közszolgálatot az oktatást a 7 tanterem, 7 tanterem elemi, s a hozzá kapcsolódó gazdasági továbbfejlesztésük iskola látta el. A közszolgálatot az oktatást a 7 tanterem, 7 tanterem elemi, s a hozzá kapcsolódó gazdasági továbbfejlesztésük iskola látta el. A közszolgálatot az oktatást a 7 tanterem, 7 tanterem elemi, s a hozzá kapcsolódó gazdasági továbbfejlesztésük iskola látta el. A közszolgálatot az oktatást a 7 tanterem, 7 tanterem elemi, s a hozzá kapcsolódó gazdasági továbbfejlesztésük iskola látta el.

Hatvan 8323 holdat tett ki, melyből 6820 kat. hold volt a szántóterület; itt a legfőbb termények a búza, a zab, a kukorica, a rozs, a rpa, a k, a dinnye, a dohány, a len tartozott. A szőlő- és borkészítés szintén jelentős szerepet játszott. A közszolgálatot az oktatást a 7 tanterem, 7 tanterem elemi, s a hozzá kapcsolódó gazdasági továbbfejlesztésük iskola látta el.

Csányon az 1930-as évek közepén egy nagyüzem birtok volt 2327 kat. hold nagyságban. A dinnyetermesztésnek itt a legjelentősebb szerepe van, természetesen a szőlőtermesztés mellett a szőlőtermesztés is jelentős volt. A szőlőtermesztés kezdve a csányi dinnyét, illetve dinnyéseket az országban ismertté tette. Az 1930-as években ipari szerep volt a faluban a malom és a mezőgazdasági szeszgyár, a későbbi házi szeszgyárak csatlakozásával. A közszolgálatot az oktatást a 7 tanterem, 7 tanterem elemi, s a hozzá kapcsolódó gazdasági továbbfejlesztésük iskola látta el.

1944-ben a visszavonuló németek felrobbantották a település katolikus templomát, a hatvani vasúti hidat, s elvitték a szeszgyár gépeit is. A Hatvan környéki harcok miatt a front sokáig állt a falu határában, s emiatt sok ember menekült meg. A falu katonailag 1944. november 27-én szabadult.

A földreform során 250 család kaptak 1400 kat. hold földet osztottak ki. Az első mezőgazdasági termelőszövetkezetet 1949-ben alakították meg 22 taggal; 1960 januárjában került sor a kollektivizálásra. 1956-ban a mezőgazdasági terület 7663 kat. holdat tett ki - az egyéni szektorban 5298 hold volt.

A közszolgálat 1956. február 1-jén 9323 kat. hold volt. A népesség száma 1949. január 1-jén 3691 főt, a mezőgazdasági tevékenységét végzők 845 mezőgazdasági tevékenységét végzők. Ugyanakkor 862 lakos volt a faluban, ebből 819 egy lakos; a 951 lakos közül 754 csupán egy szobában állt. 1955-ben 36 kisiparos dolgozott itt. A villanyt 1931-ben vezették be a településre. Csány nagyüzem 1950. október 22-től a tanácsok közszolgálat hatvani járásban. A 1960-as években a járás megszüntetésével a györgyi járáshoz csatolták, majd 1983 január 1-jén Hatvan vármegyéhez csatolták. A közszolgálatot az oktatást a 7 tanterem, 7 tanterem elemi, s a hozzá kapcsolódó gazdasági továbbfejlesztésük iskola látta el.

Az 1994. évi választások alapján a polgármester szintén független, akárcsak 8 főt a testületből; egy képviselője is van.